
Das Tal der Schlösser und Gärten

Das Hirschberger Tal in Schlesien – ein
gemeinsames Kulturerbe

Dolina Zamków i Ogrodów

Kotlina Jeleniogórska – wspólne dziedzictwo

Gesellschaft für interregionalen Kulturaustausch Berlin

Monumenta Silesiae Görlitz

Muzeum Architektury we Wrocławiu

Muzeum Okręgowe w Jeleniej Górze

Ośrodek Ochrony Zabytkowego Krajobrazu, Narodowa Instytucja Kultury, Warszawa

Geleitworte	8	Słowa wstępne
<i>Klaus Bździach</i> Vorstellung des Projekts	15	<i>Klaus Bździach</i> Prezentacja projektu
<i>Robert de Jong</i> Landschaft, Kulturlandschaft, Erbe	17	<i>Robert de Jong</i> Krajobraz, krajobraz kulturowy, dziedzictwo
<i>Andrzej Tomaszewski</i> Der Herrnsitz als politisch-denkmalflegerisches Problem	34	<i>Andrzej Tomaszewski</i> Siedziba pańska jako problem polityczno-konserwatorski
<i>Andrzej Michałowski</i> Der politische Umbruch in Europa – neue Chancen für die Zukunft der Burgen und Schlösser im Hirschberger Tal	40	<i>Andrzej Michałowski</i> Polityczny przełom w Europie i nowe szanse dla przyszłości zamków i pałaców Kotliny Jeleniogórskiej
<i>Stanisław Firszt</i> Das verlorene Paradies	45	<i>Stanisław Firszt</i> Raj utracony
<i>Małgorzata Chorowska, Artur Kwaśniewski</i> Die Schlösser im Hirschberger Tal in der Zeit vom 13. bis zur ersten Hälfte des 16. Jh.	61	<i>Małgorzata Chorowska, Artur Kwaśniewski</i> Zamki Kotliny Jeleniogorskiej w okresie XIII do pierwszej połowy XVI w.
<i>Jacek Witkowski</i> Gotische Wandmalereien im Wohnturm von Boberröhrsdorf	81	<i>Jacek Witkowski</i> Gotyckie malowidła ściennie wieży mieszkalnej w Siedlęcinie
<i>Sigismund Freiherr von Zedlitz und Neukirch</i> Die Zedlitze im Hirschberger Tal	87	<i>Sigismund Freiherr von Zedlitz und Neukirch</i> Zedlitzowie w Kotlinie Jeleniogórskiej
<i>Rafał Eysymontt</i> Stadt, Schloß, Hof, Palast. Die wichtigsten städtebaulichen und architektonischen Erscheinungen im Hirschberger Tal zur Zeit der Habsburger	101	<i>Rafał Eysymontt</i> Miasto, zamek, dwór, pałac. Najważniejsze zjawiska urbanistyczne i architektoniczne w Kotlinie Jeleniogórskiej w czasach habsburskich
<i>Arno Herzig</i> Die Probstei Warmbrunn als geistliche Herrschaft im Hirschberger Tal und ihre Untertanen (1403–1810)	119	<i>Arno Herzig</i> Probostwo w Cieplicach jako duchowna władza i jej podwładni (1403–1810)
<i>Dietlinde Peters</i> „Es ist viel Armuth und Noth hier...“. Pauperismus im Hirschberger Tal	128	<i>Dietlinde Peters</i> „Panuje tu straszne ubóstwo i bieda“. Pauperyzm w Kotlinie Jeleniogórskiej
<i>Hanna Wrabec</i> Die Residenz Erdmannsdorf zur Zeit von August Neithardt von Gneisenau nach alten Quellen	141	<i>Hanna Wrabec</i> Rezydencja w Mysłakowicach za czasów Augusta Neithardta von Gneisenau w świetle dawnych źródeł
<i>Idis B. Hartmann</i> Die Besitzer von Buchwald: Friedrich Wilhelm Graf von Reden und Friederike Gräfin von Reden	152	<i>Idis B. Hartmann</i> Właściciele Bukowca: Friedrich Wilhelm hrabia von Reden i Friederike hrabina von Reden
<i>Horst Berndt</i> Die Hohenzollern und die Ansiedlung der Tiroler im Hirschberger Tal. Die Kolonie Zillerthal	169	<i>Horst Berndt</i> Hohenzollernowie i osadnictwo Tyrolczyków w Kotlinie Jeleniogórskiej. Kolonia Zillerthal

<i>Eva Börsch-Supan</i> Schinkel, Stüler und andere preußische Baumeister im Hirschberger Tal	182	<i>Eva Börsch-Supan</i> Schinkel, Stüler i inni. Pruscy budowniczowie w Kotlinie Jeleniogórskiej
<i>Klaus von Krosigk</i> Lenné und andere preußische Landschaftsarchitekten im Hirschberger Tal	197	<i>Klaus von Krosigk</i> Lenné i inni pruscy architekci krajobrazu w Kotlinie Jeleniogórskiej
<i>Hella Reelfs</i> Hirschberger Anlagen: „Pflanzberg“, „Helikon“ und „Elysäische Felder“	222	<i>Hella Reelfs</i> Jeleniogórskie założenia parkowe: Wzgórze Kościuszki, Siodło i „Pola Elyzejskie”
<i>Angelika Marsch</i> Das Hirschberger Tal und seine Schlösser in der Grafik des 18. und 19. Jahrhunderts	230	<i>Angelika Marsch</i> Kotlina Jeleniogórska i jej pałace w grafikach XVIII i XIX wieku
<i>Angelika Marsch</i> Ansichten und Pläne der Schlösser in den einst königlichen Sammlungen	245	<i>Angelika Marsch</i> Widoki i plany zamków w dawnych zbiorach królewskich
<i>Bogusław Czechowicz</i> Unbekannte Zeichnungen mit Ansichten von Residenzen aus der Umgebung von Hirschberg im Breslauer Nationalmuseum	257	<i>Bogusław Czechowicz</i> Nieznane rysunki z widokami rezydencji okolic Jeleniej Góry w zbiorach Muzeum Narodowego we Wrocławiu
<i>Andrzej Wilk</i> Schlösser und Herrenhäuser im Hirschberger Tal in polnischen Reiseberichten	264	<i>Andrzej Wilk</i> Zamki i arystokratyczne rezydencje Kotliny Jeleniogórskiej w opisach Polaków
<i>Henryk Waniek</i> Das Schloß, das es nicht gibt	278	<i>Henryk Waniek</i> Zamek, którego nie ma
<i>Simone Moog</i> Die Schlösser im Hirschberger Tal von 1918 bis 1946	285	<i>Simone Moog</i> Zamki w Kotlinie Jeleniogórskiej w okresie 1918–1946
<i>Ivo Laborewicz</i> Schlösser und Herrenhäuser im Hirschberger Tal nach dem Zweiten Weltkrieg	298	<i>Ivo Laborewicz</i> Zamki i pałace Kotliny Jeleniogórskiej po II wojnie światowej
<i>Wojciech Kapalczyński</i> Paläste als Denkmäler. Praktische Erfahrungen des Denkmalschutzes im Hirschberger Tal	306	<i>Wojciech Kapalczyński</i> Pałac jako zabytek. Praktyczne doświadczenie ochrony zabytków dworsko-pałacowych.
<i>Gottfried Kiesow</i> Empfehlungen für den Aufbau eines „National Trust“ in Polen	315	<i>Gottfried Kiesow</i> Zalecenia dla utworzenia „Narodowego Powiernictwa” [„National Trust”] w Polsce
<i>Arne Franke</i> Die Schlösser im Hirschberger Tal. Ein Überblick	321	<i>Arne Franke</i> Zamki i pałace w Kotlinie Jeleniogórskiej. Przegląd
Autoren	411	Autorzy
Bildnachweis	413	Spis ilustracji